

[Udenrigsministeren]

Hr. Selim Sadak

Hr. Hasan Mezarci

Sidstnævnte parlamentsmedlem Hasan Mezarci er tidligere medlem af det proislamske Velfærdsparti Refah Partisi. De øvrige parlamentsmedlemmer er kurdere og er nuværende eller tidligere medlemmer af det prokurdiske Demokratiske Parti, Demokrasi Partisi. Hatip Dicle er endvidere formand for det Demokratiske Parti.

Ifølge de foreliggende oplysninger er Hasan Mezarci og Selim Sadak sigtet for overtrædelse af den tyrkiske straffelovs paragraf 159, der bl.a. vedrører fornærmelser mod eller bagvaskelse af den tyrkiske nation. Retssagerne vil blive ført ved de almindelige domstole, og de er begge på fri fod.

De øvrige seks parlamentsmedlemmer er sigtede for overtrædelse af den tyrkiske straffelovs paragraf 125, der bl.a. vedrører trusler mod Tyrkiets territoriale integritet. Disse retssager vil foregå ved den statslige sikkerhedsdomstol.

Umiddelbart efter parlamentets ophævelse af de otte parlamentarikers immunitet blev de pågældende anholdt og sat i forvaring, hvilket foregik på en tilsyneladende unødigt brutal måde. Efterfølgende er Hasan Mezarci og Selim Sadak blevet frigivet.

Der blev indgivet appel til forfatningsdomstolen over for parlamentets beslutning om at ophæve de syv kurdiske parlamentsmedlemmers immunitet. Den 21. marts 1994 afviste forfatningsdomstolen appellerne for seks af kurderne (Hatip Dicle, Ahmet Türk, Leyla Zana, Orhan Dogan, Sirri Sakik og Mahmut Alinak), medens domstolen accepterede Selim Sadaks appel, hvorfor hans parlamentariske immunitet blev genoprettet og retssagen mod ham blev udsat.

Anmodningen fra den offentlige anklager om ophævelse af de otte parlamentsmedlemmers immunitet er blevet indgivet til parlamentet for længe siden. Når parlamentet har truffet sin afgørelse den 2. og 3. marts 1994, skyldtes det formentlig den stigende PKK-terror samt en række udtalelser af de pågældende, der af mange er blevet opfattet som provokerende. Hasan Mezarci har således kaldt moderen til Kemal Atatürk, grundlægger af det moderne Tyrkiet og dets første præsident, for

prostitueret og lign. Hatip Dicle har efter et kurdiske terrorangreb på nogle unge soldater i Istanbul, hvorunder syv soldater blev dræbt, forsvaret angrebet og udtalt, at under en krig var soldater et militært mål.

En eventuel domfældelse af de syv parlamentsmedlemmer kan imidlertid ikke eksekveres, før parlamentet på ny får sagen forelagt og giver sin tilslutning til dommens gennemførelse. Overtrædelse af den tyrkiske straffelovs paragraf 125 kan medføre dødsstraf, men tyrkiske myndigheder har oplyst, at denne straf ikke kan finde anvendelse i de foreliggende tilfælde, da der alene er tale om straf for udtalelser og ikke handlinger forbundet med vold.

Den tyrkiske koalitionsregering fastholder, at den ikke var initiativtager til parlamentets beslutning og ikke har beføjelse til at pålægge parlamentet en given adfærd, in casu undlade at lade anklagemyndighedens anmodning om immunitetsophævelse nyde fremme. De to regeringspartiers parlamentsmedlemmer indtog diametralt modsatte holdninger, idet det ene, Den sande Vejs partis, DYP's, medlemmer stemte for, mens det overvældende flertal af det socialdemokratiske partis, SHP's, medlemmer stemte imod immunitetsophævelsen. Regeringen som sådan afviser at tage stilling til sagens substans. Den henviser til, at sagernes videre forløb er i det tyrkiske justitsvæsens hænder, og at dette er uafhængigt af regeringen.

Den danske regering følger udviklingen i Tyrkiet nøje. Også inden for det europæiske politiske samarbejde og i CSCE-kredsen følger vi spørgsmålet om overholdelsen af menneskerettighederne i Tyrkiet. Bilateralt har vi fra dansk side løbende kontakt med de tyrkiske myndigheder, og i den konkrete sag har Danmark på linje med en række andre EU-lande og nordiske lande givet udtryk for vor bekymring.

Spm. nr. S 981

Til kulturministeren (6/4 94) af:

Pernille Frahm (SF):

»Vil ministeren bekræfte sit løfte til Skibsbevaringsfonden om, at sagen om de gamle skibe skal »være på plads inden næste finanslov«?»

Begrundelse

Spørgeren henviser til, at det i spørgsmålet